

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ВИКОРИСТАННІ ІНСТРУМЕНТІВ БІЗНЕС-МОДЕЛЮВАННЯ

Будорацька Т.Л.,
Журавльова Н.М.

Одеський національний політехнічний університет

Система управління організації – це система, за допомогою якої організація управляє об'єктами внутрішньої і зовнішньої середовища (клієнти, партнери, ресурси, устаткування, продукти, технології, персонал) для досягнення своїх цілей в довгостроковій перспективі. Елементами цієї системи є:

- цілі (в розрізі об'єктів управління, тобто цілі в області клієнтів, партнерів, ресурсів, устаткування, продуктів, технологій, персоналу);
- бізнес-процеси, за допомогою яких забезпечується технологія управління
- персонал, що виконує ці бізнес-процеси, об'єднаний в організаційну структуру;
- інформаційні системи і IT-інфраструктура (устаткування, програмне системне забезпечення), на базі якої розвертаються інформаційні системи управління.

Одним з оптимальних вирішень побудови ефективної системи управління організації є використання ітераційного або циклічного підходів в побудові системи управління і орієнтація на стандарти PMBOK (керівництво до зведення знаннями по управлінню проектами) і BABOK (керівництво до зведення знань по бізнес-аналізу) [1].

Розглянемо місце інструментів бізнес-моделювання в проекті побудови системи управління організації, враховуючи перераховані вище елементи системи. Як приклад розглянемо систему бізнес-моделювання Business Studio. Цей програмний продукт надає набір можливостей, який дозволяє розглядати його як центральний інструмент для проектування верхнього рівня системи управління організації (див. рис. 1).

Рис. 1. Рівень проектування системи управління організації

Життєвий цикл системи управління організації можна представити наступними фазами: аналіз і визначення вимог до системи, проектування, побудова, впровадження, підтримка і розвиток.

В таблиці 1 представлено вживання Business Studio на різних фазах проекту.

Таблиця 1. Використання і вживання пакету Business Studio на різних фазах

Фаза	Процес	Вживання
Визначення вимог	Бізнес-аналіз	Фіксація інформації, зібраної в результаті інтерв'ю із зацікавленими особами, відносно їх точки зору на цілі, процеси, організаційну структуру і інформаційні системи організації
	Бізнес-моделювання	«Ескізна» розробка моделі організації
	Розробка документації системи управління	Підготовка і узгодження структури і зовнішнього вигляду
	Розробка інформаційних систем	Фіксація бачення високорівневих елементів інформаційних систем з точки зору зацікавлених осіб
Проектування	Бізнес-аналіз	Фіксація інформації, зібраної в результаті ознайомлення зацікавлених осіб з ескізом бізнес-моделі і уточнення вимог
	Бізнес-моделювання	Розробки бізнес-моделі
	Розробка документації системи управління організації	Підготовка зовнішнього вигляду і вмісту документації системи управління організації (напр., за допомогою налаштування звітів в Майстрові звітів Business Studio)
	Розробка інформаційних систем	а) Визначення структури інформаційних систем (власне, визначення списку інформаційних систем, які потрібні організації) б) Проектування високорівневої архітектури цих систем, тобто визначення елементів (модулів), з яких вони повинні полягати, наборів функцій, які виконуються кожним модулем, що кінець кінцем, визначає функціональні вимоги
Побудова	Бізнес-аналіз	Ознайомлення зацікавлених осіб з результатами проектування системи, напр., за допомогою публікації результатів проектування системи управління у вигляді HTML-навігатора і фіксації в Business Studio результатів обробки «зворотного зв'язку» від зацікавлених осіб
	Бізнес-моделювання	Внесення змін і розвиток бізнес-моделі
	Розробка документації системи управління організації	Виконання основного комплексу робіт по розробці документації системи для кінцевих споживачів, тобто всього персоналу організації
Впровадження		Внесення змін і розвиток бізнес-моделі, документація системи управління організації і вимог до інформаційних систем.

Таким чином, вживання системи Business Studio [2] дозволяє закрити цілий комплекс завдань для створення системи управління організацією (см. рис.2)

Процеси розробки системи управління організацією	ФАЗИ ПРОЕКТУ								
	Аналіз і визначення вимог	Проектування			Побудова			Впровадження	
Управління проектом									
Бізнес-аналіз									
Бізнес-моделювання									
Розробка документації системи управління організацією									
Розробка інформаційних систем									
Розвиток ІТ-інфраструктури									
	Попередні ітерації	Ітерація № 1	Ітер. № 2	Ітер. № n	Ітер. №n+1	Ітер. №n+2	Ітер. №m	Ітер. №m+1	

Рис.2. Сфера застосування Business Studio

Можливості сучасних програмних продуктів охоплюють різні процеси і, відповідно, галузі знань, і для кожного процесу до користувача системи бізнес-моделювання пред'являються особливі вимоги в плані навиків, знань і досвіду. Тому для досягнення максимального ефекту в проекті побудови системи управління можна виділити певні ролі, які представлені в таблиці 2.

Таблиця 2. Ролі команди, що використовує систему бізнес-моделювання

Роль	Відповідальність і основні функції (коротко)	Особливості компетенцій і вимог до кандидата
1	2	3
Бізнес-аналітик	Відповідає за процес бізнес-аналізу і фазу визначення вимог. Робота із зацікавленими особами проекту. Контроль реалізації вимог в системі. Управління життєвим циклом вимог до системи	Знання стандарту BABOK і уміння застосовувати його методи на практиці. Знання нотацій моделювання і методик управління, підтримуваних системою бізнес-моделювання
Бізнес-архітектор	Відповідає за фазу проектування, а також за ухвалення ключових рішень в процесах бізнес-аналізу, бізнес-моделювання. Відстежування цілісності бізнес-архітектури впродовж всього життєвого циклу системи управління	Глибокі знання архітектури організацій, інформаційних систем, системного інжинірингу, управління організацією, управління проектами, бізнес-аналізу. Знання методик і стандартів управління, підтримуваних системою бізнес-моделювання.

1	2	3
Фахівець по бізнес-моделюванню	Відповідає за процес бізнес-моделювання на всіх стадіях проекту Детальне моделювання елементів системи (карти цілей, бізнес-процеси, організаційна структура).	Глибоке знання і практичний досвід використання вибраної системи бізнес-моделювання. Знання нотацій моделювання і методик
Фахівець з розробки документації системи управління організації	Відповідає за процес розробки документації системи управління організації на всіх стадіях життєвого циклу. Налаштування і підготовка звітів в середі для документації системи управління.	Глибоке знання і практичний досвід використання вибраної системи бізнес-моделювання. Володіння необхідними навиками програмування
Фахівець за якістю	Відповідає за забезпечення якості в процесах бізнес-анализа, бізнес-моделювання, розробки документації системи управління організації. Контроль правильного оформлення документів системи управління.	Практичний досвід використання систем бізнес-моделювання. Досвід роботи фахівцем за якістю, посидючість, увага до деталей.

В ув'язненні слід сказати, що заставою успішного виконання проекту по розробці системи управління організації є ретельний вибір методологічних інструментів. Використання Business Studio дає цілий ряд переваг:

а) Використання ітераційного підходу. В рамках ітерацій послідовно уточнюються і доповнюються всі елементи системи управління і, таким чином, вишиковується «жива система» управління організації.

б) Розробка системи управління організації має послідовний, передбачений, прозорий і керований характер, тому зрозуміліша замовникам проекту (наприклад, вищому керівництву організації). Це спрощує процес виділення необхідних ресурсів для реалізації проекту і збільшує підтримку проекту.

в) Підвищуються гарантії якості результатів проекту.

г) Розподіл і комбінування ролей скорочує тривалість робіт і дозволяє ефективніше використовувати людські ресурси.

Зрештою, підвищується вірогідність здобуття іменної тієї системи управління, яка необхідна організації для досягнення поставлених цілей, а програмне забезпечення для бізнес-моделювання перетворюється з дорогою іграшки в ключовий інструмент побудови і розвитку організації.

Література

1. Руководство к своду знаний по управлению проектами (Руководство РМВОК). – 5-ое изд.: перев. с англ. – Атланта, США : Project Management Institute, Inc, 2013г. – 589 с.
2. Недолужко А. Проектируем систему управления организации: методология, инструменты, команда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.business-studio.ru/procedures /business/proektupr/full/>